

§ 19. Redovisning av beslut och analys av domar – särskilt boende 2019

Dnr 4.1-360/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-08-03.

Stadsdelsförvaltningarna sammanställer årligen antalet delegations-beslut i enskilda ärenden och domar inom äldreomsorgen och rapporterar uppgifterna till äldreförvaltningen. Under 2019 fattade stadens biståndshandläggare 3 248 beslut om vård- och omsorgsboende varav 640 avslag och 595 om servicehus varav 311 avslag. Det har meddelats 227 domar avseende särskilt boende varav 77 gick staden emot. Äldreförvaltningen har i ärendet sammanställt uppgifterna om antalet beslut och domar rörande särskilt boende under 2019.

Staden har riktlinjer för handläggning med syftet att säkerställa rätts-säkerheten och likabehandlingen i bedömningen av insatser. I ärendet sammanfattas de främsta skälen till att avslag ges vilket är att den enskilde inte bedöms ha ett omfattande omvårdnadsbehov. Hjälpen bedöms istället kunna tillgodoses genom redan beviljade eller utökade insatser. En vanlig orsak till att den enskilde vill flytta till servicehus handlar om att det nuvarande boendet är otillgängligt. I ärendet görs även en analys av de domar som gått staden emot.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. Delvis godkänna förvaltningens svar
2. Därutöver anföra följande

Stora effektiviseringskrav i budgeten för äldreomsorgen har lett till en mer restriktiv biståndsbedömning som gör att behoven hos de äldre inte tillgodoses och det är fortfarande stora skillnader mellan stadsdelarna. Samtidigt som vi i Sverige blir allt friskare växer skillnaderna i hälsa mellan grupper av människor. Det finns ett nära samband mellan socioekonomisk status och hälsa och välbefinnande. Skilda uppväxtvillkor och hälsorisker i barndomen förklarar ofta skillnader i den äldre befolkningens hälsa och påverkar välbefinnandet för resten av livet. Det finns stora skillnader i staden vilket är oroväckande. Staden behöver en progressiv politik för att minska klyftorna och de stora skillnader som finns mellan stadsdelar och mellan grupper av stockholmare.

Vi noterar att Kristdemokraternas vallöfte om att införa en äldreboendegaranti för alla över 85 år som känner oro, otrygghet eller ensamhet att få plats på ett äldreboende långt ifrån infriats. Andelen avslag på ansökningar till vård- och omsorgsboende ligger högre än på flera år. Det är positivt att statistiken nu särskilt redovisar beslut rörande personer över 85 år, men även här är siffran nedslående hög. Var femte person över 85 får avslag på sin ansökan om vård- och omsorgsboende.

Det är oroväckande att tio stadsdelsförvaltningar har en ökad andel avslag, vilket är det omvända från förra redovisningen. Oroväckande är också att förklaringen delvis anges vara att fler ansökningar inkommit som inte uppfyller kriterierna, att den enskilde saknar, eller inte har ett så stort omvårdnadsbehov. I bedömningen ska lagstiftning och stadens riktlinjer, tillsammans med en individuell bedömning beaktas. Bedömningen av huruvida den enskilde kan uppnå en skälig levnadsnivå i med insatser i hemmet är inte ett tak för hur livet ska vara, utan ett golv och staden behöver vara mer generös i sin bedömning. Avslag till vård- och omsorgsboende ska dessutom fattas med restriktivitet, i synnerhet vid hög ålder. Är man 85 år gammal och ansöker om att få komma till ett särskilt

boende så är det nog för att ansökan ska beviljas, förutsatt att det är den enskildes personliga vilja.

Även avslag på ansökan om servicehus har ökat jämfört med de senaste åren och för personer över 85 år så ligger andelen avslag på 45 procent. Tio stadsdelsförvaltningar har en ökad andel avslag och en av anledningarna till ökningen som anges i ärendet är att mängden personer som söker servicehus enbart för att lösa en boendefråga, möjligen är en större andel än tidigare år, vilket är högst oroande.

Vi behöver investera i bostäder och äldreboenden. Mellan åren 2014 och 2018 ökade byggandet av bostäder, skolor och infrastruktur till rekordnivåer. Det höga bostadsbyggandet, med en aktiv markpolitik och en ansvarsfull ekonomisk politik, har inneburit att Stockholm kunnat göra stora investeringar samtidigt som skulderna har hållits tillbaka.

Nu ser vi dessvärre tydligt konsekvenserna av skiftet i bostadspolitiken. Istället för att bygga bostäder inleder den blågröna majoriteten ombildningar av hyresrätter och de billiga hyresrätterna försvinner därmed från hyresmarknaden, vilket i hög grad drabbar äldre. Samma politik som när de borgerliga styrde förra gången. För varje ombildning ökar kötiden hos Bostadsförmedlingen. Denna borgerliga politik gör det svårare och dyrare att få en bostad i Stockholm.

Den blågröna budgeten för år 2020 innehåller högt ställda mål för antalet markanvisade bostäder, antalet bostäder i antagna detaljplaner och antalet färdigställda bostäder. Samtidigt förs en politik som gör det omöjligt att uppnå de mycket högt ställda målen.

Sammanfattningsvis konstaterar förvaltningen att skälen till ansökningarna i stort sett är desamma samt att stadsdelsförvaltningarna utgår från samma bedömningsgrund då inga förändringar har gjorts i riktlinjerna.

Äldreförvaltningen bör djupare analysera de stora skillnaderna mellan stadsdelarna och tillsammans med exploateringskontoret arbeta för att tillgängliggöra de bostäder som nu hindrar den enskilde från att leva ett självständigt och gott liv.

Särskilt uttalande

Ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), ledamoten Abit Dundar (L), ledamoten Ulla Wihlman (MP) samt ledamoten Isak Kupersmidt (C) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande.

I detta ärende har äldreförvaltningen sammanställt uppgifterna för 2019 om delegationsbeslut och domar rörande särskilt boende, uppdelat på vård- och omsorgsboende och servicehus. I ärendet redovisas uppgifter för staden som helhet mellan 2015 och 2019 och andel avslag per stadsdelsförvaltning för åren 2017-2019. Förvaltningarna har redogjort för de främsta skälen till avslag.

Inledningsvis ska påpekas att statistiken och redovisningen i föreliggande ärende är manuellt framräknad och därmed inte helt tillförlitlig. Olika system redogör för olika saker, dels redogörs antalet personer som fått avslag dels redogörs antalet ärenden vilket gör statistiken svårtolkad. En person kan också ha flera avslagsärenden vilket kan ge missvisande statistik. Det framtida sociala systemet – Esset – kommer att skapa förutsättningar för en mer korrekt statistikinsamling där statistiken baseras på individer och inte på antal beslut.

Trots osäkerheten är vi bekymrade över att andelen avslagsbeslut visar en ökande trend i jämförelse med 2018. Inte minst för gruppen av personer äldre än 85 år är det angeläget att avslagen fortsättningsvis minskar. Vi välkomnar därför den särskilda redovisning av avslag rörande personer över 85 år som nämnden numera kan ta del av. Det stärker möjligheten att hädanefter noggrant följa upp att hög ålder särskilt beaktas vid biståndsbedömning.

I riktlinjerna för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg betonas dessutom tydligt att hög ålder, ofrivillig ensamhet och social isolering särskilt ska beaktas vid bedömning av ansökan om särskilt boende. I de reviderade riktlinjerna förtydligas att med hög ålder avses personer som är 85 år och äldre.

Den grönbå majoriteten påtalar i sitt särskilda uttalande till ärendet ”Stadens riktlinjer för bostadsförsörjning” att vi vill öka målet för andelen boenden i seniorboende. På sikt torde tillskapandet av fler seniorbostäder kunna minska behovet av

särskilt boende genom att det möjliggör för den enskilde att bo hemma längre.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna har som inriktningsmål att alla stockholmare över 85 år ska omfattas av en bostadsgaranti för äldreboende. Ingen ska behöva känna oro över att inte ha tillgång till ett tryggt och kvalificerat boende på äldre dagar.

Ur statistik i ”redovisningen av beslut och domar” framgår det att nästan var 5:e person som är 85 år eller äldre nekats vård och omsorgsboende. Kriterier som oro, otrygghet eller ensamhet är idag inte ensamt tillräckliga för att erbjudas en VOB plats, vilket i sig är en källa till oro för den det omfattar.

Det är hög tid att börja värna Stockholms äldre. Äldreomsorgen är en kärnuppgift för kommunen och den ska vara av högsta prioritet.

§ 20. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 22 september 2020

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 22 september 2020 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 21. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 17 september 2020

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 17 september 2020 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 22. Postlista för 1 - 31 augusti 2020

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista för 1-31 augusti 2020 anmäldes.